

Europos Sąjunga
Regioninė politika

It

info regio

| Nr. 21 | 2006 m. gruodžio mėn. | panorama

**Naujoji skaidri Europos
sanglaudos politika**

Turinys

Naujoji skaidri *Europos sanglaudos politika*

Nuo „Briuselio“ iki projektų: sanglaudos politikos skaidrumas

Kas yra Bendrijos fondai, turintys atnešti naudos? Kaip visuomenė informuojama apie struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus? Kokias priemones pasiūlė Komisija, siekdama užtikrinti, kad Europos piliečiai būtų konsultuojami ir skatinami tapti aktyviais dalyviais? Koks vaidmuo šiame ilgalaikiame procese tenka Regioninės politikos generaliniam direktoratui?

Bendras darbas siekiant geresnės komunikacijos: SFIT, INFORM ir nacionaliniai tinklai

Kuriant nacionalinių ir regioninių komunikacijos specialistų tinklus, informavimas apie struktūrinius fondus tampa veiksmingesnis, skatinama teikti daugiau ir kokybiškesnių projektų pasiūlymų ir didinamas Europos Sąjungos bei jos sanglaudos politikos žinomumas.

Pavyzdys: Vengrija

Pavyzdys: Latvija

Praktinis ERPF lėšų panaudojimas: Airija, Austrija, Portugalija, Lenkija

Reportažas: Kornvalis išgyvena pakilimą

Gavęs 1-ojo tikslo paramą 2000–2006 m. ir atitinkantis 2007–2013 m. konvergencijos tikslo reikalavimus Kornvalio ir Silio salų regionas išgyvena tikrą socialinį ir ekonominį atgimimą.

Praktinis ERPF lėšų panaudojimas: Čekija, Švedija, Malta, Italija

Pavyzdys: Ispanija

3

8

11

12

13

14

20

21

Nuotraukos (puslapiai): Europos Komisija (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10), URBAN II Torino (1), Comissão de Coordenação e Desenvolvimento Regional do Norte (4, 13), Stadt Leipzig (5), Lisa Clement (5), Ministrul economiei și finanțelor (5), URBAN II Vantaa (10), Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (11), Ministerstvo pro místní rozvoj (10), Finanšu ministrija (12), Midlands Innovation & Research Centre (13), Ziel 1 Burgenland (13), Uniwersytet Mikołaja Kopernika (13), Eden Project (14), Bob Berry (15), CUC (16), Sam Morgan Moore (16, 17), Simon Burt (18), Plzeňský vědecký technologický park (19), Vestra Partner (19), The Limestone Heritage (19), Regione Emilia-Romagna (19), Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (20).

Viršelis: Šventė Turine (Italija) Livio Bianco aikštės renovacijos, kurią parėmė Bendrijos iniciatyva URBAN, proga

Rengiant šį numerį bendradarbiavo: Pierre Ergo, Jean-Luc Janot, Clare Morgan, Aurora Tranescu

Atsakingasis redaktorius: Thierry Daman, Europos Komisija, Regioninės politikos generalinis direktoratas

Šis žurnalas leidžiamas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis perdirbtame popieriuje

Teminis archyvas pateiktas 19 Europos Sąjungos kalbų tinklalapyje
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Šio leidinio straipsniai neturi teisinės galios

Nuo „Briuselio“ iki projektų: sanglaudos politikos skaidrumas

Ricardo Garcia Ayala ⁽¹⁾

Kas yra Bendrijos fondai, turintys atnešti naudos? Kaip visuomenė informuojama apie struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus? Kokias priemones pasiūlė Komisija, siekdama užtikrinti, kad Europos piliečiai būtų konsultuojami ir skatinami tapti aktyviais dalyviais? Koks vaidmuo šiame ilgalaikiame procese tenka Regioninės politikos generaliniam direktoratui?

ERPF lėšomis bendrai finansuojami sodininkystės moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra Barflere, Žemutinėje Normandijoje (Prancūzija)

Nuo pat pradžių Europos Sąjunga užsibrėžė siekti valstybių narių ekonominio augimo, tvariojo vystymosi ir ekonominės bei socialinės sanglaudos. Buvo sukurtos bendros politikos kryptys ir bendroji Europos rinka, parengta daug regioninės plėtros programų, investuojama į kelių tiesimą ir ligoninių, mokyklų bei vandenvals įrenginių statybą, remiamas profesinis mokymas ir darbo vietų kūrimas, skatinami moksliniai tyrimai ir naujovės. Trumpai tariant, Europos Sąjunga įgyvendino daug priemonių ir suteikė finansinę pagalbą siekdama numatytų tikslų.

Vis dėlto negalima tvirtinti, kad Europos institucijoms, įskaitant ir Komisiją, visada pavykdavo pasiekti, kad Europos piliečiai jaustųsi dalyvaujantys šiose iniciatyvose ir pasauliniame Europos projekte. Piliečiai turi teisę žinoti, kur eina Europa, ir išsakyti savo nuomonę, į kurią būtų atsižvelgiama. Europos institucijos savo ruožtu privalo išklaisyti Europos piliečius ir tinkamai reaguoti.

Europos skaidrumo iniciatyva

Siekdama dar labiau stiprinti konsultacijas su visuomene ir skatinti ją dalyvauti Europos iniciatyvose, Komisija į 2005–2009 m. strateginius tikslus įtraukė išsipareigojimą didinti suinteresuotųjų šalių galimybes aktyviai įsitraukti į politikos kūrimą. Todėl, remdamasi Komisijos pirmininko José Manuelo Barroso ir jo pavaduotojų Margot Wallström bei Siimo Kallaso komunikatu, Komisija 2005 m. gegužės 18 d. surengė pirmąsias orientacines diskusijas apie Europos skaidrumo iniciatyvą. Buvo sudaryta Komisijos generalinio sekretoriato vadovaujama tarpžinybinė grupė, ir 2005 m. lapkričio 9 d., atsižvelgdama į šios grupės veiklą, Komisija nusprendė parengti Europos skaidrumo iniciatyvą. Kadangi šis klausimas labai svarbus regioninei politikai, procese nuo pat tarpžinybinės grupės įkūrimo dienos aktyviai dalyvavo komisarė Danuta Hübner ir jos tarnybos.

⁽¹⁾ Europos Komisijos Regioninės politikos generalinio direktorato išteklių skyriaus direktoriaus patarėjas.

Igyvendindama Europos skaidrumo iniciatyvą, Komisija įvardijo tris pagrindinius elementus, į kuriuos būtina atsižvelgti konsultuojantis su visuomene:

- Būtinybė sukurti labiau struktūrizuotą interesų grupių atstovų (**lobistų**) veiklos sistemą ir bendrąsias taisykles, taip pat stiprinti bei plėtoti Komisijos politiką, skatinančią **pilietinės visuomenės organizacijų** ir kitų suinteresuotųjų šalių dalyvavimą.
- Nustatyti mažiausius Komisijos taikomus **konsultacijų** standartus ir užtikrinti skaidrią ekonominių interesų grupių atstovų bei Komisijos sąveiką.
- Apsvarstyti galimybę skelbti informaciją apie **ES lėšų gavėjus**, taip pat ir klausimą, ar valstybės narės turėtų įvardyti ES lėšų gavėjus pagal pasidalijamojo valdymo principą.

Žalioji knyga

Šie trys elementai buvo patvirtinti Žaliojoje knygoje ⁽²⁾, kurią Komisija priėmė 2006 m. gegužės 3 d. Pagrindinė šio dokumento tema – kvietimas pareikšti nuomones ir pateikti pasiūlymus, kaip sukurti Europos komunikacijos politikos darbotvarkę. Ši tema atitinka komunikatą „D planas (demokratija, dialogas ir diskusijos)“, kurį Komisija paskelbė 2005 m. spalio 13 d., siekdama paskatinti piliečius aktyviai dalyvauti diskusijose apie Europą. „D planas“ – tai pirmasis ilgalaikio proceso, kuris turėtų sustiprinti demokratinius Europos Sąjungos pagrindus ir susieti juos su piliečių vertybėmis bei lūkesčiais, etapas.

Romaninės freskos restauracija Sosos slėnyje (Portugalija)

Informavimas ir komunikacija visada buvo vienos pagrindinių Komisijos priemonių naudojant struktūrinių fondų lėšas valstybėse narėse. Šie veiksmai grindžiami partnerystės ir subsidiarumo principais bei pasidalijamojo valdymo taisyklėmis. Tai reiškia, kad struktūrinių fondų lėšomis bendrai finansuojama veikla valdoma atsižvelgiant į kiekvieno partnerio institucines, teises ir finansines galias bei kompetenciją. Be to, nepaisant Komisijai suteiktų galių, atsakomybė už finansinės pagalbos naudojimą tenka valstybėms narėms, ypač sprendžiant bendrojo Europos Bendrijų biudžeto klausimus. Taisyklėse išsamiai aprašomi valstybių narių įsipareigojimai, susiję su informavimo ir viešumo priemonėmis, kurios taikomos naudojant struktūrinių fondų lėšas. Šios priemonės laikomos esminiais veiksmingo ir skaidraus Bendrijos politikos įgyvendinimo elementais.

Žinomumo didinimas Estijoje

Informuoti visuomenę apie struktūrinius fondus – tokį prioritetą nustatė Estijos valdančioji institucija 2004 m., pradėjus naudoti fondų lėšas. Projektų finansavimo ir plėtojimo galimybėms skirta informacinė kampanija pirmą kartą šalyje buvo surengta 2002 m., o pakartota – 2003 m. Ji sukėlė didelį potencialių lėšų gavėjų susidomėjimą ir netgi šiekį tokį nekantravimą, nes Estija ES nare tapo tik 2004 m.

Šiuo metu viena valdančioji institucija koordinuoja tarpinstitucinės informavimo grupės (sudarytos iš visų dalyvaujančių ministerijų ir įgyvendinančiųjų institucijų atstovų) veiklą. Ši grupė atsakinga už visuomenės ir būsimų lėšų gavėjų informavimą apie įvairias fondų teikiamas galimybes. 18 narių grupė koordinuoja visus veiksmus žinomumui didinti bei jų planavimą. Apskričių vystymo centrų tinklas, jungiantis visas 15 Estijos apskričių, taip pat padeda skleisti informaciją apie fondus ir skatinti vietos veikėjus – MVĮ, verslininkus ir savivaldybes – rengti projektus.

2000–2006 m. programavimo laikotarpiu buvo surengta daug informacinių renginių: nuo teminių apskritojo stalo diskusijų (pvz., užimtumo klausimais) iki visoms veiksmų programoms skirtų seminarų, kuriuose dalyvavo daugiau nei 200 dalyvių. Dabartinė veikla apima ir spaudą, televiziją, radiją bei internetą. Metinės apklausos rodo, kad ši veikla duoda rezultatų – Estijoje ES paramai būdingas aukštas žinomumo lygis (84 % visų gyventojų). Taip pat vertėtų paminėti, kad 2007 m. pradžioje Estija jau buvo išleidusi pusę 2004–2006 m. laikotarpiui skirtų struktūrinių fondų lėšų, visas likusias ketindama panaudoti iki 2008 m. pabaigos.

Pasiteirauti: Finansų ministerija, Talinas, Estija.

www.struktuirifondid.ee

⁽²⁾ COM(2006) 194 galutinis.

Vaikų lopšelio atidarymas Leipcigo URBAN II zonoje (Vokietija)

Informavimas ir viešumas: konkrečios priemonės

Nuo 2000 m. Komisija Regioninės politikos generalinio direktorato (REGIO GD) prašymu priėmė nemažai informavimo ir viešumo priemonių, kurias turi vykdyti valstybės narės. Šios priemonės apima:

- Apibrėžtus informavimo veiksmų **taikymo principus** ir bendrąsias sritis. Šiais veiksmais siekiama geriau supažindinti visuomenę su struktūrinių fondų veikla bei stiprinti skaidrumą, kad piliečiai jaustų glaudesnę ryšį su ES ir žinotų apie ES indėlį gerinant jų gyvenimo kokybę bei mažinant regionų išsivystymo skirtumus.
- **Tikslinėms grupėms**, ypač potencialiems lėšų gavėjams (vietos ir regionų valdžios institucijoms, ekonominiams ir socialiniams partneriams bei galutiniams paramos gavėjams) skirtas informavimo bei viešumo priemonės, kurios atskleidžia Europos pagalbos teikiamas galimybes ir supažindina piliečius su ES vaidmeniu įgyvendinant pagalbos programas bei pristato šių programų rezultatus. Žiniasklaida (spauda, radijas, televizija) taip pat turi būti informuojama tinkamiausiu būdu.

Valdančioji institucija kiekvienai veiksmų programai paskiria po vieną ar kelis asmenis, **atsakingus už informavimą bei viešumą**, ir praneša Komisijai apie informavimo ir viešumo strategijas, kuria siekiama užtikrinti skaidrumą potencialių ir galutinių lėšų gavėjų atžvilgiu, turinį bei įgyvendinimą. Tais atvejais, kai investicijos viršija 3 mln. eurų, statomi informaciniai stendai ir kabinamos atminimo lentos.

Galiausiai į reglamentus buvo įtrauktos taisyklės ir priemonės dėl tolesnių su projektais susijusių veiksmų, kaip antai brošiūrų leidyba, informacija spaudai ir konferencijos bei seminarai, skirti veiksmų programoms ir su sanglaudos politika susijusių Bendrijos intervencinių priemonių tikslams bei prioritetams.

Rumunija: vaizdo siužetai apie pasirengimą narystei

2005 m. Rumunijos Europos integracijos ministerija surengė informacinę kampaniją, kurios tikslas – supažindinti visuomenę su 10 geriausių projektų, bendrai finansuojamų PHARE lėšomis. Buvo sukurta 10 trijų minučių trukmės vaizdo siužetų (rumunų ir anglų kalbomis) apie šiuos projektus:

- Hemejušo-Bakeu IT parko plėtra;
- Baja Marės istorinio centro restauravimas;
- Rešicos sporto centro renovacija;
- socialinė neįgalaus jaunimo integracija pasitelkiant Breilos dramos teatrą;
- Brašovo technikos mokyklų modernizavimas;
- vyresniojo amžiaus žmonių socialinio centro įkūrimas Piatra Niamce;
- Amaros SPA kurorto infrastruktūros atnaujinimas;
- puodininkystės mokyklos atidarymas siekiant remti tradicinius amatus Negreščio-Oašo regione;
- priežiūros paslaugų plėtojimas didelės rizikos sąlygomis Rimniku Vilčoje;
- meno kūrinių restauravimo centro įkūrimas Alba Julijoje.

Šie vaizdo siužetai buvo rodomi per nacionalinę televiziją ir išleisti kompaktine plokštele.

Pasiteirauti: aurora.tranescu@mfinante.ro

Keletas naujojo Sanderlando (Anglija) metro traukinių nudažyti ES vėliavos spalvomis

Trys naujosios priemonės 2007–2013 m.

Informavimas ir skaidrumas, savaime suprantama, nėra naujos su struktūrinių fondų valdymu susijusios sąvokos. Šiuos fondus reguliuojančiuose reglamentuose ir priemonėse nustatytos griežtos taisyklės, jau taikomos regioninėje politikoje. Per kitą programavimo laikotarpį (2007–2013 m.) siekiama sustiprinti esamas priemones ir įvesti tris papildomas darbo bei informavimo priemones:

- Pirmoji priemonė, labai svarbi veiksmingam informacijos teikimui, – tai kiekvienai veiksmų programai skirtas komunikacijos planas, kurį rengia valdančiosios institucijos ir tvirtina Komisija. Informavimo priemonės turėtų būti skirtos potencialiems ir galutiniams lėšų gavėjams bei plačiajai visuomenei. Teikiant informaciją, reikėtų pabrėžti pridėtinę Komisijos pagalbos vertę. Komunikacijos planų rengimas, įgyvendinimas, stebėjimas ir vertinimas – tai priemonės, kuriomis Komisija nori užtikrinti veiksmingą skaidrumą ir tinkamą struktūrinių bei Sanglaudos fondų valdymą.
- Antrąją priemone REGIO GD ketina skatinti komunikacijų ekspertų tinklo kūrimą regioniniu, nacionaliniu ir Bendrijos lygmeniu. Planuojamas Bendrijos tinklas pagerintų valstybių narių valdžios institucijų bei Komisijos bendradarbiavimą ir patirties mainus.
- Trečioji priemonė, rengiama pagal Europos skaidrumo iniciatyvą, susijusi su struktūrinių ir Sanglaudos fondų paramos gavėjų tapatybės pavišimu. Kaip numatyta naujajame Komisijos įgyvendinimo reglamente, valdančiosios institucijos privalo informuoti potencialius lėšų gavėjus, kad, gavę finansinę pagalbą, jie bus įtraukti į lėšų gavėjų sąrašą. Šie sąrašai, kuriuose nurodyti ir projektų

Informacijos apie ES finansavimą skelbimas Ispanijoje

pavadinimai bei kiekvienai operacijai skirta viešojo finansavimo suma, bus skelbiami to paties reglamento 7 straipsnio 2 dalies d punkte nustatyta tvarka.

Visos šios priemonės yra dalis ilgalaikio proceso, kurio tikslas – ne tik veiksmingiau naudoti Europos fondų lėšas, bet ir skatinti glaudesnę piliečių bei Bendrijos institucijų ryšį ir stiprinti demokratinius Europos Sąjungos pagrindus.

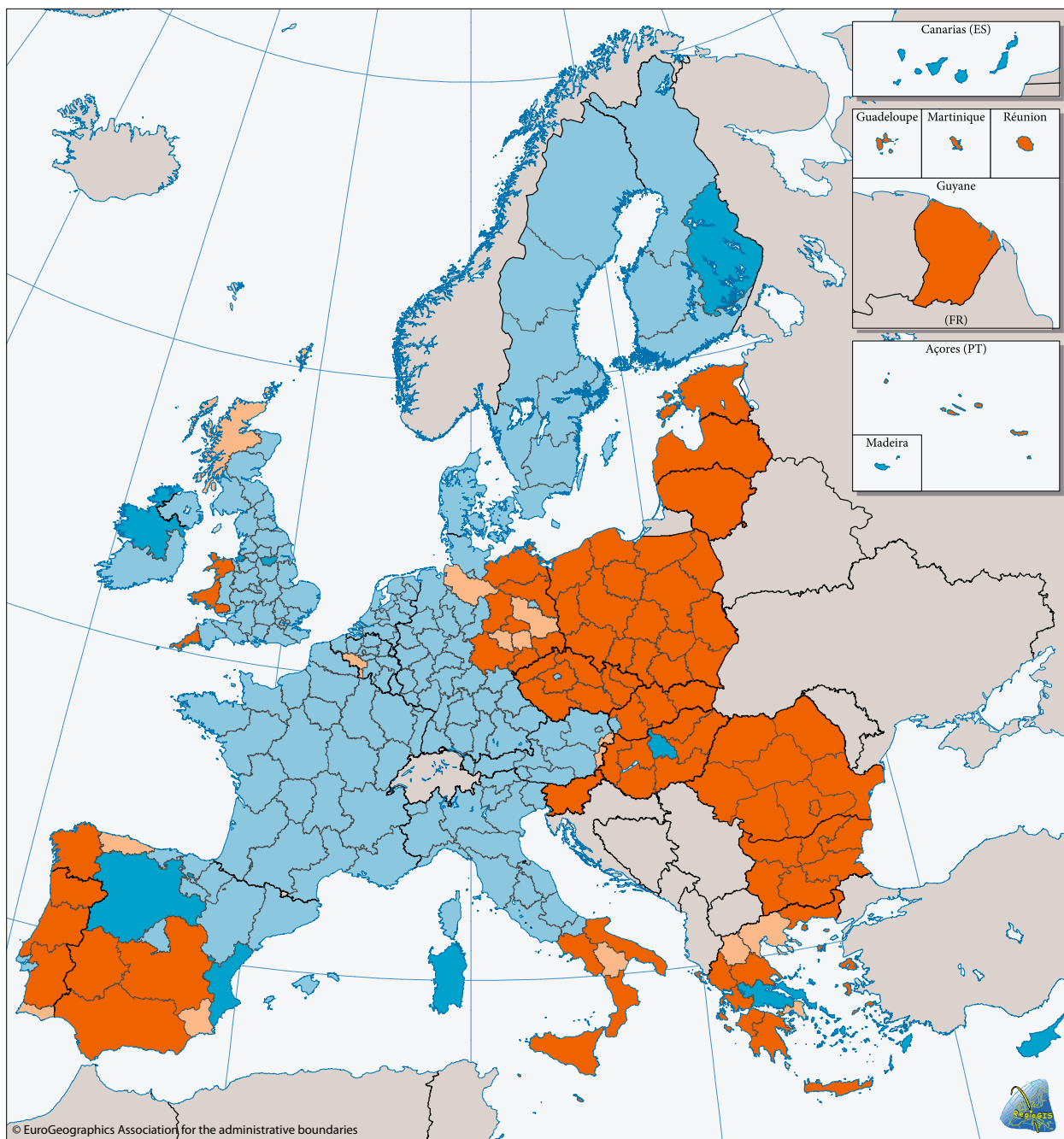
Klery salos Mėjo grafystėje (Airija) elektrifikacija

Ką Europa nuveikė mūsų labui?

Regioninė politika laikoma vienu svarbiausių Europos Sąjungos laimėjimų, kuriems skirta nauja kampanija „Kalbėk garsiau, Europa“. Šią kampaniją 2007 m. vasario mėn. kartu su Europos Komisija pradėjo tarptautinė organizacija „Europos judėjimas“.

Kampanijos pagrindas – animacinis filmukas, sukurtas pagal ištrauką iš Monty Pythono filmo „Brajano gyvenimas“. Šį filmuką, pavadintą „Ką Europa nuveikė mūsų labui?“, papildė apie 300 vietos, nacionalinių ir (arba) Europos lygmens renginių iš visos ES. Tam buvo sukurtos 25 interneto svetainės 20 kalbų su interaktyviais forumais ir daugialypės terpės turiniu. Pagrindinis tikslas – perteikti visapusę diskusijų patirtį kuo daugiau ES piliečių.

Filmuką galima pažiūrėti tinklalapyje <http://www.whathaseuropedone.eu/index.php> „Europos judėjimo“ interneto svetainė: <http://www.europeanmovement.org/>

Struktūriniai fondai 2007–2013 m.

Konvergencijos ir regionų konkurencingumo tikslai

- Konvergencijos regionai
- Laipsniško nutraukimo regionai
- Laipsniško įvedimo regionai
- Regionų konkurencingumo ir užimtumo tikslo regionai

2006 m. spalio mėn. padėtis
Bulgarijos ir Rumunijos regionų sienos yra orientacinės.

0 1 000 km

Bendras darbas siekiant geresnės komunikacijos: SFIT, INFORM ir nacionaliniai tinklai

Barbara Piotrowska⁽¹⁾

Kartu dirbant nacionaliniams ir regioniniams komunikacijos ekspertams veiksmingiau informuojama apie struktūrinius fondus, skatinama teikti daugiau ir kokybiškesnių projektų pasiūlymų ir didinamas Europos Sąjungos bei jos sanglaudos politikos žinomumas.

NOA centre Antverpene (Belgija) teikiamos paslaugos 15 mažų įmonių ir veikia kavinė aplinkiniams gyventojams

Daugiau nei trečdalis viso ES biudžeto – 347 mlrd. eurų – skirta naujai 2007–2013 m. sanglaudos politikai. Tvarkydama tokio dydžio biudžetą, Europos Komisija negali nekreipti dėmesio į informavimą. Patirtis rodo, kad piliečiai dažnai nepakankamai žino apie Bendrijos vaidmenį finansuojant programas, kuriomis siekiama didinti ekonominę konkurencingumą, kurti darbo vietas ir stiprinti vidinę sanglaudą jų regionuose.

Valstybėms narėms pritarus, 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui buvo numatyta daug informavimo ir viešumo priemonių, kurios tęsia ankstesniojo laikotarpio liniją.

Pagrindinė jų paskirtis – užtikrinti, kad finansavimo mechanizmai būtų skaidrūs, o piliečiai būtų supažindinami su fondų tikslais ir investicijų poveikiu.⁽²⁾ Valdančiosios institucijos yra atsakingos už informacijos teikimą potencialiems paramos gavėjams ir visuomenei. Šis uždavinys turi būti kruopščiai suplanuotas ir vykdomas tol, kol truks programos, finansuojamos Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Europos socialinio fondo (ESF) ir Sanglaudos fondo lėšomis. Siekdama užtikrinti, kad naujosios taisyklės būtų veiksmingai vykdomos, Europos Komisija ketina į veiksmų programų įgyvendinimą įtraukti visas suinteresuotąsias šalis, įskaitant ir lėšų gavėjus.

⁽¹⁾ Europos Komisija, Regioninės politikos generalinis direktoratas, Informacijos ir komunikacijos skyrius. El. paštas: barbara.piotrowska@ec.europa.eu

⁽²⁾ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, 69 straipsnis; 2006 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006, nustatančio Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 įgyvendinimo taisykles, 2–10 straipsniai.

Skaitmeninių technologijų mokymas: Vesternorlande (Švedija) mokoma kurti televizijos laidas

Naujosiose 2007–2013 m. laikotarpio taisyklėse numatyta parengti komunikacijos planą, kuriame būtų išsamiai apibrėžtos informavimo ir viešumo priemonės, būtinos bet kokiam galimam atotrūkiui sumažinti. Plane taip pat turėtų būti nurodyta, koks vaidmuo ir kokia atsakomybė tenka kiekvienai dalyvaujančiai šaliai. Kiekviena valdančioji institucija turės paskirti asmenį, atsakingą už informavimo priemonių įgyvendinimą. Norint paskatinti valstybes nares ir Komisiją keistis informacija apie informavimo ir viešumo priemones, buvo sukurtas INFORM tinklas, vienijantis už komunikaciją atsakingus valdančiųjų institucijų pareigūnus.

Nuo SFIT iki INFORM

INFORM tinklas remsis sėkminga neoficialaus tinklo „Struktūrinių fondų informavimo komanda“ (SFIT – *Structural Funds Information Team*) patirtimi. SFIT buvo įkurtas 2002 m. komunikacijos specialistų prašymu. 2006 m. pabaigoje šis tinklas vienijo beveik 100 narių iš visų 25 valstybių, jie buvo susitikę aštuonis kartus. Iš didžiausių SFIT laimėjimų reikėtų paminėti šiuos:

- išleistas „Praktinis visuomenės informavimo apie struktūrinius fondus vadovas 2000–2006 m.“ ⁽³⁾, kurį tinklas

parengė kartu su REGIO GD Informacijos ir komunikacijos skyriumi. Naujuoju laikotarpiu bus remiamasi didžiąja šio vadovo dalimi;

- sukurta beveik 200 informavimo priemonių duomenų bazė, kurią galima rasti *Inforegio* ⁽⁴⁾ tinklalapyje.

Be šių apčiuopiamų laimėjimų, ne mažiau svarbi yra ir akivaizdžiai nematoma nauda, pvz., asmeniniai dalyvių iš įvairių valstybių narių ryšiai, kuriais pasinaudojant buvo rengiami papildomi susitikimai ir vyko neoficialūs, bet veiksmingi informacijos mainai. Dukart per metus rengtuose susitikimuose vyravo draugiška atmosfera, jų metu buvo nuotaikingai pristatomos įvairios informacinės iniciatyvos: Lenkijos struktūrinių fondų „muilo opera“, struktūriniams fondams skirtas Mursijos mokyklų konkursas (žr. skyrių „Pavyzdys“) ir Vengrijos tinklalapis, kuriame pateikiamas visų ES paramos gavėjų sąrašas, – tai tik keletas pavyzdžių ⁽⁵⁾. Be to, per kiekvieną susitikimą buvo organizuojamos darbo grupės, kurių dalyviai, remdamiesi patirtimi ir kompetencija, nagrinėjo specifines temas arba ieškojo bendrų problemų sprendimų.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/outils_en.htm

⁽⁵⁾ Susitikimų medžiaga pateikta tinklalapyje http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/events_en.htm

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/guide_en.htm

Tėvai ir vaikai naujame imigrantams skirtame šeimos centre Vantoje (Suomija)

Naujuoju Bendrijos tinklu INFORM, kuris pakeičia SFIT, siekiama sutelkti visų veiksmų programų, finansuojamų ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis, komunikacijos specialistus. Pagrindiniai tikslai – dalytis patirtimi ir nustatyti būdus, kaip pagerinti informavimo kokybę, kuo geriau supažindinti potencialius paramos gavėjus bei plačiąją visuomenę su Bendrijos intervencinių priemonių nauda ir padidinti ES finansuojamų projektų žinomumą. 2007–2013 m. siūlomos tokios temos:

- **Skaidrumas.** Tinklapių, teikiančių informaciją apie struktūrinius fondus ir lėšų gavėjų sąrašus, integravimas.
- Tinklų **bendradarbiavimas** regioniniu, nacionaliniu ir Bendrijos lygmeniu ir galbūt tinklų bei Komisijos atstovybių bendradarbiavimas.
- **Sėkmingi pavyzdžiai**, iliustruojantys sanglaudos politikos laimėjimus.
- Bendra **veikla, skirta žiniasklaidai**.

Regioninės politikos generalinis direktoratas, skatinęs tinklo kūrimą, ir toliau remia jo veiklą bei keitimąsi informacija, dokumentuodamas procesą. Jis taip pat bendradarbiauja su panašiu Europos socialinio fondo tinklu, vadinamu INIO. Be to, Regioninės politikos generalinis direktoratas sukurs internetinę platformą, kurioje bus skelbiamos naujienos ir dokumentai.

Tinklo atstovai, t. y. centralizuotai skiriamas informavimo specialistas ir du ar trys veiksmų programų informavimo specialistai iš kiekvienos valstybės narės, susitiks Briuselyje. Apie susitikimų rezultatus jie turės informuoti kolegas savo valstybėse narėse ir regionuose.

Tinkle gali būti suburtos specialiosios darbo grupės teminiams vadovams, gairėms ar ataskaitoms rengti, pavyzdžiui, tokiomis temomis: komunikacijos plano kūrimas ir įgyvendinimas, skaidrumas, informacijos apie lėšų gavėjus teikimas, sėkmingų pavyzdžių atranka ir pristatymas, tikslinėms grupėms skirtos informacijos kampanijos, internete teikiama informacija, darbas su žiniasklaida ir informavimo veiklos vertinimas.

Nacionaliniai tinklai

Būtų geriausia sukurti nacionalinius tinklus, panašius į tuos, kurie jau veikia kai kuriose valstybėse narėse. Šiuo metu toks tinklas kuriamas Jungtinėje Karalystėje, bendradarbiaujant su Komisijos atstovybe.

Informavimui apie struktūrinius fondus ir viešumai skirta konferencija „Pasakojama istorija – sanglaudos politika augimui ir užimtumui skatinti“ įvyks 2007 m. lapkričio 26–27 d. Briuselyje. Jos tikslas – suburti visų veiksmų programų komunikacijos specialistus. Tikimasi, kad atvyks 400–500 dalyvių. Šis renginys taps atvira rinka, skirta pristatyti įvairius informavimo metodus ir atverti plačias tinklų kūrimo galimybes.

Stendas, informuojantis apie naujos metro stoties statybą Prahoje (Čekija)

Vengrija

„Vengrija internete“: naujovė, skatinanti aktyvų piliečių dalyvavimą

Gabriella Lantos, Vengrijos Nacionalinė plėtros agentūra

Vengrijos valdžios institucijos sėkmingai surengė naują „skaitmeninį dialogą“, dėl kurio aktyvūs piliečiai gali lengviau dalyvauti diskusijose apie tai, kaip kuo geriau panaudoti ES fondus. Internetu taip pat teikiama pagalba asmenims, norintiems pateikti paraišką ES fondų paramai gauti. Taip užtikrinamas pats didžiausias skaidrumas.

Kartais piliečiams susidaro įspūdis, kad svarbiausi sprendimai jų gyvenime priimami jiems patiems nedalyvaujant. Be to, plačiai paplitusi nuomonė, kad ES institucinė sistema yra sudėtinga ir orientuotis joje sunku. Toks susirūpinimas suprantamas, tuo labiau kad jis dažnai būna pagrįstas. Tačiau Vengrijos valdžia ėmėsi priemonių šioms problemoms spręsti. Ypač daug pastangų buvo įdėta, stengiantis patenkinti visuomenės informacijos poreikį ir siekiant socialinio konsensuso dėl būsimosios Vengrijos vystymo politikos krypties.

Vengrijos vyriausybė ir Nacionalinė plėtros agentūra, atsakinga už ES fondų valdymą, pripažįsta, kad kuriant būsimojo šalies vystymosi pagrindus turi dalyvauti kuo daugiau žmonių. Tvirtai laikomasi nuomonės, kad eiliniai žmonės geriausiai žino, ką ir kaip reikia daryti. Dėl to Nacionalinė plėtros agentūra parengė elektroninę anketą ir 2006 m. kovo mėn. išsiuntinėjo ją daugiau nei 5 000 įvairių organizacijų, teiraudamasi jų nuomonės apie agentūros pasiūlymus, susijusius su plėtra. Buvo laukiama profesinių organizacijų, lobistų grupių, MVĮ, taip pat verslo ir mokslo atstovų atsakymų. Dalyvauti galėjo ir plačioji visuomenė: anketą buvo galima parsisiųsti iš agentūros tinklalapio, atlikus nesudėtingą registracijos internetu procedūrą. Peržiūrėjus pirmojo konsultacijų etapo rezultatus, 2006 m. liepos mėn. pabaigoje maždaug 4 000 bendradarbiaujančių organizacijų vėl buvo paprašyta pareikšti nuomonę apie pateiktas idėjas. Tuo pat metu buvo tariamasi ir su svarbiausiomis profesionaliomis bei pilietinėmis organizacijomis.

Vengrija daug pasiekė ne tik skatindama socialinį dialogą, bet ir skaitmenindama teikiamą informaciją. Tam, kad projektas iš sumanymo taptų tikrove, paraiškų teikėjai turi suprasti ES konkursų

procedūrą. Kiekvienas, naudodamasis Nacionalinės plėtros agentūros tinklalapyje veikiančia išsamią, vartotojams lengvai suprantama ES paieškos sistema, dabar gali susirasti reikiamą pasiūlymą teikti paraiškas. Tie, kurie jau pateikė paraišką, gali susirasti internete naujausią informaciją apie jos statusą. Pažangos ataskaitos dabar taip pat gali būti teikiamos elektroniniu būdu. Be to, šiame tinklalapyje skelbiamas visos Vengrijos ES finansuojamų projektų ir lėšų gavėjų sąrašas, atnaujinamas kas dvi savaites. Tai padeda potencialiems paraiškų teikėjams susidaryti aiškų vaizdą apie tai, kokio dydžio parama gali būti skirta ir kokie projektai gali ją gauti. Pristatoma ir geroji patirtis – taip siekiama skatinti idėjas ir didinti visuomenės supratimą. Be to, šiuo metu Vengrijos vyriausybei pavaldi agentūra užsiima tolesne IT plėtra. Pavyzdžiui, netrukus bus įmanoma elektroniniu būdu pateikti paraišką ES paramai gauti. Agentūros darbuotojai taip pat rengia internetinę skundų valdymo sistemą.

Kalbant apie ateities planus, Vengrijos valdžios institucijos įsipareigojo užtikrinti, kad kuo daugiau piliečių dalyvautų priimant sprendimus dėl šalies vystymo ir kad ES lėšų valdymas bei naudojimas būtų visiškai skaidrus.

Pasiteirauti: szucs.judit@meh.hu (www.nfh.hu)

Vengrijos NPA komunikacijos darbuotojai

Latvija

„Apie ES fondus – per radiją ir televiziją“

Sanda Rieksta, Informavimo ir viešumo skyriaus vadovė, ES struktūrinių fondų valdančioji institucija, Finansų ministerija, Latvijos Respublika

2004-ieji Latvijos valdžios institucijoms buvo iššūkių kupini metai: tais metais buvo gauta pirmoji po įstojimo ES finansinės paramos dalis. 2004–2006 m. Latvija iš struktūrinių fondų gavo 625 mln. eurų, o iš Sanglaudos fondo – 710 mln. eurų. Šios lėšos buvo paskirstytos įvairiems projektams, kuriais siekiama gerinti kelių infrastruktūrą, plėtoti turizmą, užtikrinti švaraus geriamojo vandens tiekimą, modernizuoti universitetus ir mokslinių tyrimų įstaigas, kurti naujas darbo vietas, gerinti mokymo programas, skatinti verslumą, vystyti žemės ūkį ir žuvininkystę ir t. t. 2004 m. gruodžio mėn. atlikta viešosios nuomonės apklausa parodė, kad televizija ir radijas yra pagrindiniai informacijos apie ES finansavimą šaltiniai atitinkamai 69 % ir 41 % gyventojų. Televizija ir radijas buvo populiariausi infor-

macijos apie ES finansinę paramą šaltiniai ir 2005 bei 2006 m., todėl valdančioji institucija nusprendė, pasitelkdama būtent šias priemones, skleisti informaciją apie ES fondus.

2005 m. vasario mėn. per radiją, o kovo mėn. per televiziją buvo pradėtos transliuoti reguliarios programos. Siekdamą, kad šios programos būtų kuo geresnės kokybės, valdančioji institucija surengė atvirą konkursą kūrybinei grupei suburti. Galutinis rezultatas – 20 min. savaitinė radijo laida „Europos fondų raktai“ (*Eiropas fondu atslēgas*), transliuojama per nacionalinį radiją kiekvieną trečiadienį. Laidos metu klausytojai supažindinami su ES fondais, pateikiami ES finansuojamų projektų pavyzdžiai su reportažais iš atitinkamų vietovių ir interviu su žmonėmis bei vietos bendruomenėmis, gaunančiomis naudos iš tokių projektų. Kas antrą pirmadienį per televiziją rodoma 26 min. laida „Eurobusas“ (*Eirobusiņš*), kurioje supažindinama su ES finansuojamais projektais ir aiškinama, kaip pateikti paraišką ES finansavimui gauti. Iš tiesų „Eurobusas“ – tai mikroautobusas, važinėjantis po Latviją pas žmones, dalyvaujančius ES finansuojamuose projektuose. 2005 m. „Eurobusas“ buvo laidų serija, skirta pirmiausia šešiems ES finansuojamo projekto etapams, paskui buvo pristatytos visos aštuonios vykdančiosios Latvijos institucijos. Kaip ir laidoje „Europos fondų raktai“, „Eurobusas“ rodomi reportažai iš įvairių vietovių ir domimasi žmonių patirtimi, susijusia su paraiškomis ES paramai gauti.

Abi programos pasižymi puikiais reitingais. 2005 m. pradėta transliuoti naujoji radijo laida turėjo 10 % visų radijo klausytojų, t. y. 45 000 žmonių auditoriją, o 2006 m. pabaigoje jos klausėsi 7,3 %, t. y. 35 000 radijo klausytojų. Televizijos laida 2005 m. turėjo 25 % žiūrovų auditoriją, kuri 2006 m. išaugo iki 33 %, t. y. 230 000 žiūrovų. 2006 m. pabaigoje per nacionalinę televiziją ir radiją iš viso buvo transliuojama 99 radijo programos ir 41 televizijos programa. Kiekvienas gali ištraukti į įdomią „Eurobuso“ kelionę ar pasinaudoti „Europos fondų raktais“ ES finansavimui skirtame tinklalapyje www.esfondi.lv – tereikia spustelėti televizijos ir radijo reklamjuostę dešiniajame puslapyje <http://www.esfondi.lv/page.php?id=698> kampe.

Filmuojamas reportažas apie vieną Latvijos ūkių

Pasiteirauti: www.esfondi.lv

AIRIJA

Instituto verslo inkubatorius

Bendra vertė: 2 673 685 EUR
ES indėlis: 1 905 000 EUR

Atlono technologijos institute įsikūręs Midlendo inovacijų ir mokslinių tyrimų centras (*The Midlands Innovation and Research Centre*) yra skirtas Vidurio Airijos naujovėms, moksliniams tyrimams ir verslui skatinti. MIRC – tai inovacinio ir žiniomis pagrįsto verslo inkubatorius, kuriame jau dirbantys ir tik pradėdantys veiklą verslininkai gali naudotis įmonių programa, o klientų įmonės – instituto ekspertų teikiamomis paslaugomis bei ištekiais. MIRC parengta Midlendo ir Vakarų įmonių programa (*Midlands & West Enterprise Programme*) – tai vienerius metus trunkanti programa, suteikianti verslininkams verslo įgūdžių, leidžianti kurti tinklus ir teikti paslaugas bei paramą, kurių reikia verslui pradėti. MIRC paskirtis – pasitelkiant inkubatoriaus paslaugas ir paramą verslui spartinti bei plėtoti žiniomis pagrįsto verslo kūrimą ir taip skatinti regiono ekonomikos augimą. Nuo 2003 m. MIRC ir MWEP padedant buvo įsteigtos 24 įmonės.

Michael Lonergan, Midlendo inovacijų ir mokslinių tyrimų centro vadovė
mlonergan@ait.ie

PORTUGALIJA

Romaninio meno kelias Sosos slėnyje

Bendra vertė: 3 535 179 EUR
ES indėlis: 2 651 384 EUR

Netoli Porto, Šiaurės Portugalijoje, besidriekiantis Sosos slėnis garsėja romanine architektūra, išlikusia nuo pat XVII amžiaus, kai susiformavo portugalų tauta. Šis architektūros paveldas, kurį sudaro daugiausia religinės paskirties pastatai, taip pat bokštai ir tiltai, yra reikšminga vietos kultūros dalis ir galėtų būti svarbus indėlis plėtojant turizmą regione. Suvokdama tokią galimybę, 2003 m. Sosos slėnio savivaldybių asociacija ir Šiaurės regionas parengė integruotą projektą, kurio tikslas – restauruoti romaninio stiliaus pastatus, atskleisti jų kultūrinę reikšmę ir paversti regiono architektūros paveldą svarbiu turistų traukos objektu. 2006 m., užbaigus didžiąją dalį renovacijos darbų, imtasi reklamos ir rinkodaros veiklos. Reklamos kampanija buvo siekiama, kad „Romaninio meno kelias“ taptų vienu svarbiausių turistų traukos objektų Portugalijoje.

Jorge Sobrado, vyriausiasis komunikacijos specialistas, 1-asis tikslas, Šiaurės Portugalija
jorge.sobrado@ccdr-n.pt

AUSTRIJA

Kavos teminis parkas ir kompetencijos centras

Bendra vertė: 1 513 000 EUR
ES indėlis: 302 600 EUR

Noizdylyje prie Ežero (*Neusiedl am See*), Burgenlande, įsikūręs *Schärff World* kompetencijos centras ir teminis parkas – vienintelis pasaulyje. Čia ruošiami ypatingi kavos mišiniai, kurie tiekiami Austrijos rinkai ir 90 Austrijos, Vokietijos, Vengrijos, Slovakijos bei JAV kavos parduotuvių. *Schärff* įmonės partneriams, klientams ir darbuotojams atskleidžiamos teisingo kavos ruošimo ir rinkodaros paslaptys. Nuo 2005 m., kai buvo įkurta įmonė, Noizdylyje prie Ežero apmokyta daugiau kaip 700 darbuotojų iš 200 įvairių įmonių. Kai gavus 1-ojo tikslo paramą ir regiono rizikos kapitalą, buvo įkurtas parkas, įmonė iš Vyner Noištato persikėlė į Noizdyli prie Ežero. 2006 m. pabaigoje teminiame parke ir kompetencijos centre dirbo 80 žmonių, daugiausia Burgenlando gyventojų.

Sonja Seiser, informavimo specialistė, 1-asis tikslas, Burgenlandas
Sonja.seiser@rmb.co.at

LENKIJA

Parama Mikalojaus Koperniko universitetui

Bendra vertė: 3 900 000 EUR
ES indėlis: 2 925 000 EUR

Torūnės Mikalojaus Koperniko universiteto Matematikos ir informatikos fakultetas – vienas geriausių matematikos centrų Lenkijoje ir geriausia visų lygių informatikos, matematikos ir statistikos mokymo įstaiga regione. Neseniai, gavus ES paramą, šis centras buvo išplėstas: jam buvo skirtas originalus 4-ojo dešimtmečio pabaigos architektūros pastatas. Naujajame priestate įsikūrė 350 vietų skaitykla, konferencijų salė, 10 kompiuterių laboratorijų, 40 dėstytojams skirtų kabinetų ir keletas kitokios paskirties patalpų. Čia veikia ir fakulteto padalinys „Regiono IRT švietimo centras“, kuriame gali lankytis regiono gyventojai. Šis centras teikia įvairių sričių mokymo ir atestacijos paslaugas – nuo IRT pagrindų iki pažangiųjų technologijų.

Adam Jakubowski, projekto koordinadorius, Mikalojaus Koperniko universitetas
adjakubo@mat.uni.torun.pl

Anglijos pusiasalis – tarp 1-ojo tikslo ir konvergencijos

Kornvalis išgyvena pakilimą

Gavęs 1-ojo tikslo paramą 2000–2006 m. ir atitinkantis 2007–2013 m. konvergencijos tikslo reikalavimus Kornvalio ir Silio salų regionas išgyvena tikrą socialinį ir ekonominį atgimimą. Anglijos „Finisteras“, kuris anksčiau buvo laikomas krizės apimtu kaimo regionu ir priklausė daugiausia nuo pirminių išteklių bei turizmo, dabar pereina prie žinių ekonomikos ir įsitikina atvirumo, įvairovės, naujovių bei kokybės teikiama nauda.

Netoli Sent Ostelo vykdomo Edeno projekto panorama

„Tam tikra prasme ši vieta – puikus mūsų ekonomikos vystymosi simbolis, – sako Kornvalio Prekybos rūmų pirmininkas Davidas Breweri, rodydamas požeminės kasyklos nuotrauką. – Anksčiau čia buvo bandomi sprogmenys, o dabar ši vieta naudojama naujam universiteto sukuriamam robotui bandyti.“

Šis epochą simbolizuojantis robotas, tiksliau, radijo ryšiu valdomas vikšrinis automobilis, bus naudojamas ne vietos kasybos pramonei atgaivinti, o stebėjimo tikslams arba kovai su terorizmu didelės rizikos zonose. Įdomu tai, kad šį robotą sukūrė *Jobling Purser LLP*, viena iš daugelio universiteto įsteigtų bendrovių, šiuo metu įsikūrusių Tremo universitetiniame centre, kuris aktyviai skatina

ekonomikos restruktūrizavimą viename kaimiškiausių ir atokiausių Jungtinės Karalystės regionų.

„Mūsų ateitis buvo miglota, – sako Kornvalio Jungtinių universitetų (CUC) koordinatorius Nigelis Hewittas. – Neskaitant keleto pavyzdinių centrų, įsteigtų tradicinėse žvejybos, žemės ūkio ir kasybos srityse, dėl 9-ojo dešimtmečio ekonomikos nuosmukio Kornvalis susidūrė su protų nutekėjimo problema. Kiekvienais metais tūkstančiai aukštojo mokslo siekiančių jaunuolių išvykdavo ir... nebegriždavo.“

CUC iniciatyva buvo pradėta siekiant, kad talentingų jaunuolių išvyktų kuo mažiau. „Jungtiniai universitetai – visų pirma ekonominis projektas,

kurio paskirtis – padėti regionui išnaudoti žinių ekonomikos teikiamas galimybes, – aiškina profesorius Keithas Atkinsonas, Kornvalio Ekseterio universiteto – laikomo CUC partneriu kaip ir Plimuto universitetas, Falmuto menų koledžas, pietvakariuose įsikūręs Atvirasis universitetas ir aštuoni aukštieji koledžai – rektorius. „Mums kilo mintis visas regiono aukštojo mokslo įstaigas „sujungti“ į struktūruotą platformą. Ekseterio ir Plimuto universitetai iškart sutiko paremti šią mintį ir prisidėti prie naujos žinių ir vystymosi priemonės kūrimo.“

Šiam Jungtinėje Karalystėje ir Europoje unikaliu CUC projektui įgyvendinti buvo pasirinktas laipsniškas metodas. I etapas apėmė įspūdingo Tremo universitetinio centro statybą ir kitų Kornvalio aukštojo mokslo įstaigų naujų pastatų statybą arba senųjų atnaujinimą. Buvo siekiama sukurti sąlygas mokytis daugiau nei 2 000 studentų. II etapas prasidėjo 2005 m. kovo mėn.: buvo toliau statomi nauji arba pertvarkomi esami pastatai, siekiant iki 2007 m. sukurti dar 2 400 studijų vietų. Bendra projekto vertė – 220 mln. eurų, iš jų 95,4 mln. eurų skyrė Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) ir 16,7 mln. eurų – Europos socialinis fondas (ESF). Šiuo metu planuojamas ir trečiasis etapas – pagal naująją konvergencijos tikslą, kuriam Kornvalis ir Silio salos buvo priskirti 2007–2013 m. Anot profesoriaus K. Atkinsono, per naująją etapą turėtų būti plečiamas atsinaujinančiosios energijos mokslinių tyrimų centras.

Neskaitant infrastruktūros plėtros ir studijų pasiūlos (šiuo metu galima rinktis iš daugiau nei 400 universitetinių studijų dalykų), naujasis Kornvalio universitetinis centras buvo įkurtas siekiant plėtoti naujoves ir jas panaudodamas kurti prekybos įmones bei darbo vietas. CUC dirba tarptautinės mokslininkų grupės, kurios jau sukūrė keletą naujausių technologijų, kaip antai radijo ryšiu valdomas automobilis, labai sudėtingas prietaisas, kurį visos Jungtinės Karalystės kriminologai naudoja nuo žemės surinktos dalelės tirti, iš perdirbto kepmo aliejaus pagamintas biokuras, šiuo metu išbandomas žvejybinio laivo dyzeliniame variklyje, taip pat planuojama pastatyti povandeninę jėgainę („bangų centrą“), naudosiančią bangas energijai gaminti. Be to, universitetas steigia bendroves ir į savo miestelį ar netoli jo pritraukia įmones, kurių veikla susijusi su universitete vystomomis sritimis: gyvybės ir aplinkos mokslais, inžinerija, dizainu, komunikacijomis ir t. t.

Potencialo išnaudojimas

7-ajame dešimtmetyje Londone įkurta bendrovė *Research Instruments Ltd.* 8-ojo dešimtmečio viduryje persikėlė į Kornvalį, bet netrukus jai ėmė trūkti vietos. Gavusi 750 000 eurų dydžio Pietvakarių regioninės plėtros agentūros (SW-RDA – *South West Regional Development Agency*) paramą, įmonė 2003 m. persikėlė į naują ir labai modernų pastatą Falmute, visiškai atitinkantį jos veiklos įvaizdį. Neseniai ši biomedicininę įrangą gaminanti įmonė sukūrė prietaisą,

skirtą stebėti visą apvaisinimo mėgintuvėlyje procesą. „Tai pirmasis toks prietaisas pasaulyje, – aiškina direktorius Billas Brownas, – jis buvo sukurtas pačiu laiku, nes jo dėka laboratorijos galės taikyti Europos direktyvą 2004/23/EB dėl žmogaus audinių ir ląstelių kokybės standartų, kurią jau pradėta perkelti į valstybių narių teisę.“

„Man patinka čia dirbti, – sako Willas Thalliensas, iš Kolumbijos kilęs mikroelektronikos specialistas, – nes čia sprendžiamos pačios naujausios srities problemos.“ Willas, vienas iš naujojo susekamumo prietaiso kūrėjų, dirba bendrovėje *Research Instruments* pagal programą „Kornvalio potencialo išnaudojimas“. Ši programa – dar viena CUC iniciuota naujovė, kuriai ESF skyrė daugiau nei 6 mln. eurų paramą. Ja taip pat siekiama išlaikyti Kornvalyje arba pritraukti į jį universitetą baigusį jaunimą, siūlant jam darbą vietos įmonėse. „Jaunieji specialistai turi galimybę per vėlesnius metus įgyti profesinės patirties savo studijų srityje,

■ Tekstilės dizainas – viena iš CUC dėstomų specialybių

Tremo universitetinio centro architektūroje susijungę šiuolaikiškumas ir tradicinės medžiagos

– aiškina programą koordinuojantis Allysonas Gloveris. – O juos įdarbinanti įmonė savo ruožtu naudojasi diplomuotų specialistų igūdžiais ir gauna 1-ojo tikslo 8 000 eurų subsidiją, leidžiančią jiems mokėti mažiausiai 24 000 eurų per metus, t. y. labai gerą atlyginimą šioje srityje. Universitete mes teikiame pagalbą per visą įdarbinimo procesą.“

Nuo 2004 m. programoje dalyvavo 180 universitetą baigusių specialistų, kurie dirba 150 MVĮ. Apie 50 % dalyvių kilę iš Kornvalio, 60 % studijavo Kornvalyje, o 72 % – tai svarbiausia – tapo nuolatiniais juos priėmusių įmonių darbuotojais. „Matome, kad mokymas atnešė regionui daug naudos. Be to, mes jaučiame tai, ką galėčiau pavadinti padidėjusiu jaunųjų specialistų susidomėjimu pramone“, – sako Catherine Mead, Lynher Dairies Cheese Company Ltd direktorė. Ši įmonė buvo įkurta, susijungus dviem ūkiams, norėjusiems pasinaudoti augančia vietinės gamybos sūrių paklausa.

Įžymybių akademija

Dėl ekonominės universitetų ir vietos gamybos infrastruktūros plėtros sparčiau vystosi ir trys tradicinės Kornvalio veiklos sritys – žvejyba, žemės ūkis ir turizmas. Gavus 1-ojo tikslo paramą, didžiausias dėmesys buvo skirtas trims

svarbiausioms sritims: sezoniškumo mažinimui, kokybei ir naujovėms. „O tai yra vienas ir tas pats“, – sako 32 metų Willas Ashworthas, vadovaujantis „Votergeito įlankos viešbučiui“, įsikūrusiam idealioje vietoje – šiaurinėje Kornvalio pakrantėje, tikrame Anglijos banglentininkų rojuje.

9-ajame dešimtmetyje dėl ekonomikos krizės šeimos viešbutis patyrė daug nuostolių. Paskutiniojo dešimtmečio pabaigoje Willas ir jo brolis nusprendė netoli viešbučio pastatyti papildymo namelį ir jame atidaryti Ekstremaliojo sporto akademiją, skirtą naujausioms vandens sporto šakoms: banglenčių, jėgos aitvarų, burlenčių ir kt. sportui. Akademija netruko išpopuliarėti. 2003–2004 m. Ashworthų šeima investavo 250 000 eurų į viešbučio atnaujinimą – iš jų 60 000 buvo skirta pagal 1-ąjį tikslą, – kad būtų galima priimti Ekstremaliojo sporto akademijos lankytojus. Taip įmonė galėjo dirbti ištisus metus. „Mes išplėtėme turizmo ribas. Kai turite tinkamą produktą, galite dirbti ištisus metus, samdyti darbuotojus – mūsų darbuotojų skaičius išaugo nuo 15 iki 80 – ir jiems daugiau mokėti“, – aiškina jaunasis viešbučio vadybininkas.

Tačiau labiausiai Willas didžiuojasi 2006 m. gegužės 18 d. Votergeito įlankoje duris atvėrusiu restoranu „Fifteen“. Tai trečiasis garsaus britų vyriausiojo virėjo Jamie'io Oliverio įkurto fondo restoranai (po Londono ir Amsterdamo). „Fifteen“ tikslas – integruoti neturtingus jaunuolius, rengiant juos pasaulinės klasės vyriausiųjų virėjų karjerai. Integracijos programa trunka 16 mėnesių. Iš pradžių jaunuoliai 4 mėnesius lanko koledžą, o po to vienerius metus dirba vyriausiojo virėjo padėjėjais viename iš fondo restoranų. Baigę mokymo kursą, jie paprastai nesunkiai randa darbą – dažniausiai aukščiausiosios klasės restoranuose.

2005 m. Jamie'is Oliveris apsilankė Votergeito įlankoje, kuri paliko jam didelį įspūdį. Jis panorė čia atidaryti „Fifteen“ restoraną – su sąlyga, kad projektas gaus valstybės

Būsimieji vyriausieji virėjai, kurių laukia puiki ateitis

paramą. „Projektas buvo parengtas per kelis mėnesius, – aiškina „1-ojo tikslo partnerystės“ direktorė Carleen Kelemen. – Tokie partneriai kaip SWRDA, Pietvakarių vyriausybės biuras bei įdarbinimo agentūra „Jobcentre Plus“ ir keletas kitų viešųjų bei privačiųjų partnerių panaudojo neturtingam Kornvalio jaunimui kuo geriau pasinaudoti šia galimybe. Pagal 1-ąjį tikslą buvo gauta 828 000 eurų parama. Projektas buvo patvirtintas 2005 m. rugpjūčio mėn., o restoranas atsidarė 2006 m. gegužės mėn.“ Kaip ir Ekstremaliojo sporto akademija, restoranas sulaukė didžiulio populiarumo: 2006 m. gegužės–gruodžio mėn. Kornvalio restoranas „Fifteen“, kuriame buvo sukurta 40 naujų darbo vietų, aptarnavo 65 000 lankytojų. „Tai naudinga čionykščiam jaunimui, turizmui, žemės ūkiui ir žvejybos pramonei: apie 80 % maisto produktų, iš kurių gaminami patiekalai, gaunami iš Kornvalio“, – sako Willas Ashworthas.

Viskas, ko reikia partnerystei

Kornvalio ir Silio salų „1-ojo tikslo partnerystei“, apimančiai Pietvakarių vyriausybės biurą ir Kornvalio grafystės tarybą – valdančiąją programos instituciją, būdinga vientisa struktūra, kuria skatinama ir vystoma vietos bei regioninė partnerystė, įtraukiant viešąją, privatųjį ir savanoriškos veiklos sektorius.

Visą programą aprėpiančio „1-ojo tikslo partnerystės biuro“ uždaviniai yra tokie:

- Būti informacijos apie programos tikslus ir laimėjimus portalu (priemonės: interneto svetainė, nemokama konsultacijų telefonu linija ir informacinis biuletenis, skirtas būsimosioms konvergencijos programoms).
- Informuoti visuomenę, žiniasklaidą, nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento narius, vietos tarybas ir t. t. apie ES investicijų į vietos ekonomikos atgaivinimą naudą (priemonės: pranešimai spaudai, reguliarius partnerių ir kt. informavimas, interneto svetainė, konferencijos bei renginiai).
- Informuoti potencialius paraiškų teikėjus apie projekto įvertinimą ir skirtus subsidijų fondus (priemonės: nemokama konsultacijų telefonu linija, interneto svetainė).
- Tęsti pradėtą dialogą su privačiuoju sektoriumi apie jo poreikius, atgaivinant ekonomiką (priemonės: konferencijos bei renginiai ir nuolatinis ryšys su vietos privataus sektoriaus darbo grupe, kurios tikslas – padėti privačiajam sektoriui strategiškai investuoti programai skirtas lėšas).
- Plėtoti bendras lygių galimybių ir aplinkosaugos temas (priemonės: bendras temas gvildenanti grupė, dirbanti su paraiškų teikėjais).

Daugiau informacijos: www.objectiveone.com

„Stebuklingą Kornvalio „Fifteen“ gėrimą sudaro trys ingredientai: įžymybė, verslininkas ir viešojo bei privataus sektorių partnerystė, – pastebi Jacki Williams, Devono ir Kornvalio įdarbinimo agentūros „Jobcentre Plus“ ESF direktorė. J. Williams koordinavo „Fifteen“ mokinių atranką: „Iš 250 kandidatų (visi jie gyvena Kornvalyje ir yra 16–24 metų amžiaus), pokalbiui atrinkome 70 jaunuolių, 32 buvo priimti į koledžą, o 20 įdarbinti.“ Tačiau Jacki pažymi, kad Kornvalio restoranas „Fifteen“ tėra vienas iš daugelio įdarbinimo projektų, bendrai finansuojamų pagal 1-ąjį tikslą: šiai veiklai skyrus 12 mln. eurų dydžio parengiamojo etapo kapitalą, pagalbos sulaukė 12 000 žmonių, 4 500 buvo integruoti į darbo rinką ir daugiau nei 3 100 darbo ieškančių žmonių buvo apmokyti.

Lankytojai mėgaujasi aukščiausio lygio virtuve „Fifteen“ restorane

1-ojo tikslo investicijos Kornvaliui ir Silio saloms suteikė dar vieną restruktūrizavimo priemonę: prieigą prie plačiajuosčio interneto. „Kartu su universitetu tai, be abejo, vienas svarbiausių regiono atgimimo veiksnių, – pripažįsta kompiuterijos srities mokslininkas Ranulfas Scarbroughas, anksčiau dirbęs vadybininku viešojo ir privataus sektorių bendrovėje Actnow Broadband Cornwall, kurią plačiajuosčiam ryšiui plėtoti 2002 m. įsteigė Regioninės plėtros agentūra, British Telecom plc, Kornvalio grafystės taryba ir kitos organizacijos bei institucijos. „Mūsų uždavinys – prijungti prie ADSL pusę regiono ir 3 300 įmonių. Praėjus ketveriems metams, interneto ryšys aprėpė 99 % regiono ir veikė 8 900 įmonių, t. y. kas antroje vietos įmonėje. 2007 m. pradžioje buvo užregistruota daugiau nei 101 000 abonentų, t. y. ryšio skvarba siekė 37,3 %, o nacionalinis vidurkis sudaro 30,5 %. Kornvalis yra vienas iš penkių labiausiai kompiuterizuotų Jungtinės Karalystės regionų.“

Plačiajuosčiam ryšiui buvo skirta apie 22 mln. eurų (iš jų 9 mln. – pagal 1-ąjį tikslą). Šiomis lėšomis pavyko sukurti arba įtvirtinti 3 500 darbo vietų ir padidinti Kornvalio BVP iki 123 mln. eurų per metus. „Plačiajuostis ryšys, kaip ir mokymas bei naujovės, kuria modernią ekonomiką, – pabrėžia Markas Yeomanas, „1-ojo tikslo partnerystės“ direktoriaus pavaduotojas. – Plačiajuostis internetas priartina mus prie žinių visuomenės. Dėl jo mūsų produktų rinkodara tampa kur kas lengvesnė, o mes patys – atviresni pasauliui.“

Bill Brown, „Research Instruments Ltd“ direktorius

Edeno sodas

Kornvalis, kuriame būna daugiausia saulėtų dienų Britų salose, jau seniai laikomas turistų dažniausiai lankomu Jungtinės Karalystės regionu. Tačiau smarkiai atpigus lėktuvų bilietams jam iškilo grėsmė. Londono gyventojams lengviau nuvykti į Malagą ar Farą nei į kurį nors Kornvalio pakrantės kurortą... Regionui trūko naujo stipraus turistų traukos centro, galinčio įveikti šią grėsmę, – bent jau iki 2001 m. kovo mėn., kai buvo pradėtas Edeno projektas.

Timo Smito ir Jonathano Ballo – dviejų vyrų, nepaprastai mėgstančių sodus, – sukurtas Edeno projektas – tai didelis gamtai ir tvariajam vystymuisi skirtas aplinkos kompleksas. Šis sodas, įsikūrusi už kelių kilometrų nuo Sent Ostelo esančioje milžiniškoje dauboje (buvusiame kaolino karjere) sudaro daugybę didžiulių stiklinių kupolų, kuriuos sukūrė architektas Nicholas Grimshaw. Šie milžiniški, didžiausi pasaulyje šiltnamiai padalyti į du „biomus“: viename palaikomas drėgnas atogrąžų klimatas, kitame – karštas ir sausas Viduržemio jūros klimatas. Oranžerijose įsikūrusiame gamtos draustinyje auga daugiau nei 100 000 rūšių augalų iš viso pasaulio. Tai ne tik didelis turizmo centras, bet ir vertinga tyrimų bei eksperimentų vieta: Edeno botanikos institutas palaiko glaudžius ryšius su kitais specialistų centrais ir vadovauja tyrimams, kurie atliekami darnaus žemės ūkio srityje.

„Edenas“, vienas svarbiausių Didžiosios Britanijos projektų, skirtų naujam tūkstantmečiui paminėti, gavo didelį nacionalinės loterijos finansavimą (84 mln. eurų iš visos 202 mln. eurų investicijų sumos), taip pat Europos paramą pagal 5b tikslą (pažeidžiamoms kaimo vietovėms 1994–1999 m.) ir pagal 1-ąjį tikslą (24,85 mln. eurų). Didžioji dalis 1-ojo tikslo

investicijos buvo panaudota 2005 m. rugsėjo mėn. atidaryto puikios edukacinio paviljono „Centras“ statybai bendrai finansuoti.

2001 m. kovo mėn.–2006 m. spalio mėn. „Edeno“ projektas, kuriame dirba 500 žmonių, pritraukė daugiau nei 8,2 mln. lankytojų. „Ir 38 % jų pareiškė, kad į Kornvalį atvyko dėl Edeno, – priduria rinkodaros direktorius Davidas Meneeris. – Mes esame trečioji pagal lankomumą Anglijos vieta po „Londono akies“ ir Londono Tauerio bokšto. Praktiniu požiūriu, kaip rodo tas pats ekonomikos tyrimas, turistų, atvykusių į Kornvalį aplankyti Edeno, dėka grafystės ekonomika 2001–2006 metais gavo daugiau nei vieną milijardą eurų.“

Augimas

2006 m. gruodžio mėn. Nacionalinės statistikos biuras pranešė, kad Kornvalio ir Silio salų regione užfiksuotas 6,7 % augimas viršija JK vidurkį (6 %) ir nusileidžia tik trims pirmaujantiems šalies regionams – Glosteršyriui, Viltšyriui ir Šiaurės Somersetui (6,9 %).

„1-asis tikslas suteikė didžiulį impulsą šio regiono ekonomikai, – pažymi SWRDA Europos programų vadovas Philas McVey. – Dabar mes turime kuo geriau pasinaudoti šia sėkme ir pasistengti gauti kuo daugiau naudos iš konvergencijos tikslo. Tai nepaprasta galimybė, tokios daugiau nebus, nes Kornvalis jau baigia nusikratyti „mažiau išsivysčiusio regiono“ statuso.“

Nathan de Rosarieux, „Seafood Cornwall“ direktorius, nuo valo „nukrečia“ Sent Aivso įlankoje sužvejotas skumbres

ČEKIJA

Pilzeno mokslo ir technologijų parkas

Bendra vertė: 8 700 000 EUR
ES indėlis: 5 300 000 EUR

Paskutiniojo dešimtmečio pradžioje kilusi mintis įkurti mokslo ir technologijų parką nebuvo įgyvendinta, tačiau ji atgimė 2002–2004 m., kai miestas ėmė remti pažangias technologijas ir kurti regiono mokslinių tyrimų pagrindą Vakarų Čekijos Pilzeno universitete. Pilzeno mokslo ir technologijų parko statyba prasidėjo 2004 m. Projekto tikslas – skatinti mokslinių tyrimų ir technologijų plėtrą regione ir didinti mažųjų bei vidutinių įmonių konkurencingumą, plėtojant naujoves ir pateikiant į rinką mokslinių tyrimų rezultatus. Be to, parkas atvers karjeros galimybes Vakarų Čekijos Pilzeno universitetą baigusiems specialistams ir sukurs potencialą, leidžiantį pritraukti mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektus iš visos Čekijos ir užsienio šalių. Statybos darbus numatoma baigti antroje 2007 m. pusėje.

Emil Chochole, valdybos pirmininkas ir vykdomasis direktorius, Pilzeno regionas
emil.chochole@vtpplzen.cz, www.vtpplzen.cz

MALTA

Kalkakmenio paveldo kompleksas

Bendra vertė: 139 534 EUR
ES indėlis: 36 782 EUR

Sigjevio „Kalkakmenio paveldas“ – tai mokymosi pramogaujant kompleksas, skirtas seniausiai Maltos pramonės šakai, siekiančiai priešistorę, t. y. vietos akmens apdirbimui. Nuo skaldyklos iki kuklių buveinių ir karališkų rūmų – tai tikra kelionė laiku. Išpūdingų aplinkinių supamoje buvusioje skaldykloje įsikūręs kompleksas iškart sulaukė daugybės vietos ir užsienio lankytojų, todėl vos po ketverių metų veiklos iškilo būtinybė tobulėti ir plėstis. Naujasis plėtros etapas apėmė patobulintą garsinį ir vaizdinį komplekso pristatymą. Naujojoje salėje buvo įrengtos pritrivintos kėdės su daugiakalbiais pultais ir visa reikalinga įranga. Buvo sukurta interneto svetainė ir išleista 20 000 spalvotų brošiūrų.

Manuel Baldacchino, „Kalkakmenio paveldas“
info@limestoneheritage.com

ŠVEDIJA

Rizikos kapitalo fondas

Bendra vertė: 10 670 000 EUR
ES indėlis: 2 445 000 EUR

Vestroje, kuri priskiriama Švedijos 2-ojo tikslo regionui, trūksta rizikos kapitalo ir įmonėms sunku skatinti nuosavo kapitalo augimą. *AB Vestra Partnerinvest* buvo įkurta šiai problemai spręsti. Ją iš dalies finansuoja ERPF, tačiau ji turi ir savo 5 780 000 eurų rizikos kapitalo fondą. Ji ieško bendradarbiauti norinčių partnerių (pvz., privačių investuotojų ar rizikos kapitalo įmonių), su kuriais pasirašo sutartį. Tada partneriai ieško galimybių investuoti į 2-ojo tikslo regioną ir atlieka atitinkamų įmonių vertinimą. Jei partneriai ir *Vestra Partnerinvest* susitaria paremti įmonę, abi šalys investuoja po vienodą sumą tomis pačiomis sąlygomis. Nuo šios iniciatyvos pradžios regione jau buvo investuota 2,14 mln. eurų.

Ingemar Jonsson, projekto vadovas, „AB Vestra Partnerinvest“
ingemar.jonsson@vestrapartner.se

ITALIJA

„Marimed“ projektas. Žvejyba – darnaus turizmo vystymo priemonė

Bendra vertė: 2 248 416 EUR
ES indėlis: 1 150 000 EUR

„Marimed“ projektu („Žvejyba – darnaus turizmo vystymo priemonė“) siekiama išbandyti inovacinę darnaus turizmo skatinimo ir vystymo Viduržemio jūros žvejų bendruomenėse modelį. Italijos, Prancūzijos ir Ispanijos partneriai sukūrė viešųjų ir privačiųjų subjektų (institucijų, vietos įmonių, švietimo įstaigų, turizmo bei žvejybos pramonės asociacijų ir t. t.) tinklą, skirtą kartu plėtoti bendrą darnaus turizmo vystymo strategijas, atsižvelgiant į įvairių Viduržemio jūros pakrančių miestų gamtos ir socialinį bei kultūrinį paveldą. Vietos jūrinės tradicijos padeda žvejams imtis naujo „jūrinės kultūros puoselėtojų bei mokytojų“ vaidmens, taip atverdamas naujas ekonomines bei profesinio tobulėjimo galimybes. Tiriami ir kai kurie inovaciniai turizmo produktai, skatinantys naują jūrinę veiklą, o vietos bendruomenių jūrinis identitetas puoselėjamas vystant žvejybos pramonę ir kitokią jūrinę veiklą, taip pat ir vietos kulinarijos tradicijas. Be to, įgyvendinant „Marimed“ projektą, didinamas vietos gyventojų supratimas, kaip svarbu išsaugoti jų aplinkos paveldą.

Maura Mingozi, projekto vadovė, Emilijos-Romanijos regionas
Mumingozi@regione.emilia-romagna.it

Mursija (Ispanija)

„Europos fondų vaidmeniui Mursijoje skirtas konkursas“

Inmaculada García Martínez, ekonomikos reikalų patarėja, Mursijos regionas

2000–2006 m. Mursijos regiono ekonomikos augimas buvo didžiausias visoje Ispanijoje. Tokį spartų augimą pirmiausia galima paaiškinti struktūrinių fondų poveikiu, įgyvendinant įvairius pagal regioninę veiksmų programą (RVP) vykdomus projektus.

Kaip RVP valdančioji institucija, mes teikėme didelę svarbą Bendrijos reglamentui dėl struktūrinių fondų programų viešinimo ir informacijos apie jas teikimo. Parengėme planą, skirtą išsamiau supažindinti regiono piliečius su Europos Sąjungos veikla, informuoti plačiąją visuomenę apie Europos fondų, kaip investicijų šaltinio, svarbą ir atkreipti dėmesį į tai, kad struktūriniai fondai bendrai finansuoja didžiąją dalį infrastruktūros, kuri palengvina kasdieninę regiono gyventojų veiklą (pvz., mokyklas, kuriose mokosi mūsų vaikai).

Kartu su Finansų ir ekonomikos reikalų ministerija bei Švietimo ir kultūros ministerija nusprendėme surengti mokyklų konkursą 13–14 metų mokslėjams.

Pirmiausia pritaikėme tam stalo žaidimą *Creemos con Europa* („Augame su Europa“), įtraukdami klausimus apie struktūrinių fondų vaidmenį Mursijos regione. Kitas uždavinys buvo pritraukti kuo daugiau dalyvių – mokinių, mokytojų ir

mokyklų. Šiuo tikslu mes surengėme reklamos kampaniją spaudoje ir per televiziją. Po jos dalyvauti konkurse panor 3 000 mokinių iš 80 švietimo įstaigų.

Konkursas vyko trim etapais: pirmasis etapas buvo surengtas mokyklose, atrenkant po vieną nugalėtojų komandą iš kiekvienos mokyklos; antrasis etapas vyko savivaldybių lygmeniu, po jo į trečiąjį etapą pateko devynios komandos; per trečiąjį etapą, kuris buvo transliuojamas per regioninę televiziją, buvo atrinktos trys komandos, susirungusios didžiajame finale.

Viena iš priežasčių, dėl kurių konkursas sulaukė sėkmės, buvo aktyvus mokytojų dalyvavimas. Svarbus veiksnys buvo ir geri prizai dalyviams bei jų mokytojams. Prizų vertė didėjo sulig kiekvienu konkurso etapu (1-uoju – stalo žaidimai; 2-uoju – elektroniniai darbo kalendoriai ir vaizdo žaidimų valdymo pultai; 3-uoju – mobilieji telefonai ir kalnų dviračiai), o nugalėjusi komanda laimėjo kelionę į Briuselį bei ekskursiją po Europos institucijas.

Surengti konkursą, o ypač įsteigti prizus, padėjo rėmėjai, daugiausia regiono taupomieji bankai, kurie tiki Europos fondų remiamos veiklos žinomumo didinimo nauda.

Padrąsinti didžiulės sėkmės, kurios sulaukė pirmasis 2005–2006 mokslo metais surengtas konkursas, mes šiuo metu rengiame ir antrąjį konkursą.

Šią idėją galėtų lengvai perimti ir kitos valstybės narės. Žaidimo taisyklės ir konkurso organizavimo sąlygos yra nesunkiai perduodamos ir lengvai pritaikomos. Tačiau norint motyvuoti dalyvius ir paskatinti juos įgyti daugiau žinių apie Europą bei Europos fondus, nereikia pervertinti patrauklių prizų svarbos.

Daugiau informacijos:

consejera-hac@carm.es (www.carm.es/ceh)

Informacijos lapai dėl 2007–2013 m. sanglaudos politikos

Susipažinti su visų 27 valstybių narių informacijos lapais apie 2007–2013 m. sanglaudos politiką galima pasirenkant dominančią šalį interaktyviame žemėlapyje. Kiekviename informacijos lape pateiktas ES žemėlapis, 2007–2013 m. sanglaudos politikos apžvalga ir specifinė informacija apie valstybės narės reikalavimus atitinkančius regionus bei lėšų paskirstymą. Taip pat pateikiamas palyginimas su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu.

http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/fiche_index_en.htm

Europos Komisija, Regioninės politikos generalinis direktoratas
01 skyrius — Informacija ir komunikacija
Thierry Daman
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Brussels
Faksas: (32 2) 296 60 03
El. paštas: regio-info@ec.europa.eu
Interneto svetainė: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

ISSN 1725-8227

© Europos Bendrijos, 2006
Kopijuojant būtina nurodyti šaltinį.

Printed in Belgium

Leidinių biuras
Publications.europa.eu